

**METODICKÝ POSTUP
POSOUZENÍ VLIVU NAVRHOVANÉ STAVBY,
ČINNOSTI NEBO ZMĚNY VYUŽITÍ ÚZEMÍ
NA KRAJINNÝ RÁZ**

ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
(metoda prostorové a charakterové diferenciacie území)

I. Vorel, R. Bukáček, P. Matějka, M. Culek, P. Sklenička

Květen 2004

Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
Roman Bukáček
Petr Matějka
RNDr. Martin Culek
Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Autoři děkují za cenné připomínky k návrhu metodického postupu Doc. Ing. arch. Jiřímu Löwovi.

Vydáno jako studijní materiál pro kurz celoživotního vzdělávání „Hodnocení navrhovaných staveb a využití území z hlediska zásahu do krajinného rázu“, pořádaný ČVUT v Praze, fakultou architektury v zimním semestru šk. r. 2003/2004

ISBN 80-903206-3-5

A. obecná část

- A.1. Úvod, cíle hodnocení krajinného rázu
- A.2. Znění platné legislativní úpravy
- A.3. Definice pojmů
- A.4. Cíle metodického postupu posouzení zásahu do krajinného rázu
- A.5. Výstupy posouzení
- A.6. Možnosti využití metodického postupu

B. proces hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz a posouzení zásahu do krajinného rázu

- B.1. Metodologické principy hodnocení
 - B.1.1. Pojetí ochrany krajinného rázu
 - B.1.2. Princip metody
- B.2. Postup hodnocení
 - B.2.1. Popis navrhované stavby nebo navrhovaného využití území
 - B.2.2. Vymezení dotčeného krajinného prostoru
 - B.2.3. Vymezení oblastí a míst krajinného rázu
 - B.2.4. Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu a jejich klasifikace
 - B.2.5. Vyhodnocení míry vlivu záměru na krajinný ráz – posouzení zásahu
 - B.2.6. Celkové vyhodnocení vlivů a objektivizace výsledků

C. příloha

Další pojmy používané v hodnocení

A.1. Úvod, cíle hodnocení krajinného rázu

(A.1.1.) Ráz krajiny je významnou hodnotou dochovaného přírodního a kulturního prostředí a je proto chráněn před znehodnocením. Ráz krajiny je dán specifickými rysy a znaky krajiny, které vytvářejí její rázovitost – odlišnost a jedinečnost. Ráz krajiny vyjadřuje nejenom přítomnost pozitivních jevů a znaků, ale též kulturní a duchovní dimenzi krajiny. Pojmu „krajinný ráz“ odpovídá pojem „charakter krajiny“ (Landscape Character, Landschaftscharakter), vyjádřený především morfologií terénu, charakterem vodních toků a ploch, vegetačního krytu a osídlení. Krajinný ráz je vyjádřením **vztahů přírodních, socioekonomických a kulturně-historických vlastností** dané krajiny.

(A.1.2.) Aby bylo možno krajinný ráz chránit, je nutno **popsat a vyhodnotit znaky a hodnoty, které krajinný ráz dané krajiny utvářejí**. Dále se hodnotí buď **vlivy navrhovaných záměrů** na tyto znaky a hodnoty, **tj. zásahy do krajinného rázu**, nebo se provádí **hodnocení území z hlediska krajinného rázu** a stanovují se opatření k ochraně krajinného rázu.

(A.1.3.) Je proto třeba při respektování smyslu zákona č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) a znění § 12 hodnotit krajinný ráz tak, aby jako výsledek vznikly **podklady pro jednu ze dvou forem ochrany krajinného rázu**:

(A.1.3.1.) **Preventivní ochrana krajinného rázu** – vyhodnocení krajinného rázu území a stanovení limitů a opatření k jeho ochraně, event. stanovení územně diferencované intenzity veřejného zájmu na ochraně krajinného rázu (pásma odstupňované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znaků.

(A.1.3.2.) **Aktuální ochrana krajinného rázu** – **posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz daného území** (vliv navrhovaných staveb a technických zařízení, vliv činností, vliv využití území), tj. posouzení **zásahu** do krajinného rázu. Tato forma ochrany krajinného rázu je dále předmětem tohoto metodického postupu.

A.2. Znění platné legislativní úpravy

§ 12, zákona č. 114/92 Sb. O ochraně přírody a krajiny, v platném znění; dále jen „zákon“.

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování

významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítka a vztahy v krajině.

(2) K umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

A.3. Definice pojmů

Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz pracuje přednostně s **pojmy, uvedenými v § 12 zákona.**

**činnost snižující estetickou
a přírodní hodnotu krajinného
rázu oblasti či místa**

taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah nebo projev jednotlivých charakteristik

estetická hodnota krajiny

je vyjádřením přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)

**harmonické měřítko
krajiny**

vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků

**harmonické vztahy
v krajině**

vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény

**historická charakteristika
krajinného rázu**

je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí

charakteristika krajinného rázu	je dána druhem a uspořádáním krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny; jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické, které vnímáme jakou soubor typických znaků
krajina	část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)
krajinný ráz	je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik
kulturní charakteristika krajinného rázu	je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal
kulturní dominanta krajiny	je krajinný prvek či složka v krajině nebo to jsou dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují znaky charakteristik krajinného rázu
místo krajinného rázu	část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti
oblast krajinného rázu	je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu); je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik
přírodní hodnota	je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny
přírodní charakteristika	

krajinného rázu	zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů
významný krajinný prvek zákona	dle ustanovení §3, odst. 1, písm. b)
zvláště chráněné území	dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona

Kromě těchto pojmů pracuje hodnocení s některými **termíny a pojmy z oborů architektury, urbanismu, krajinné architektury, krajinného plánování a územního plánování**, které jsou uvedeny v **PŘÍLOZE**.

A.4. Cíle metodického postupu posouzení zásahu do krajinného rázu

(A.4.1.) Rozhodování ve správních řízeních podle § 12 zákona je častým úkolem příslušných orgánů ochrany přírody. Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz je standardním výkonem, který většinou musí provádět příslušné orgány samy. Metodický postup předkládá hodnocení, aplikovatelné ve většině běžných případů. Metodický postup nepředkládá formu preventivního hodnocení krajinného rázu.

(A.4.2.) Problematika krajinného rázu zahrnuje i málo exaktní pojmy a nekvantifikovatelné hodnoty, což umožňuje použití různého úhlu pohledu na problém a snižuje tak objektivitu hodnocení. Metodický postup proto **zavádí postupy, které využívají metod, používaných v architektonické a krajinářské kompozici, využívá standardizovaných kroků hodnocení a objektivizovaných, všeobecně přijímaných soudů**. Přínosem k objektivizaci hodnocení je přezkoumání závěrů formou ankety expertů.

(A.4.3.) Úkolem metodického postupu je **sjednocení způsobů posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz a vytvoření maximálně standardizovaného postupu**.

A.5. Výstupy posouzení

(A.5.1.) Posouzení má formu textového elaborátu, doplněného podle potřeby grafickou dokumentací (mapová schémata, kartogramy, dokumentace historického stavu, dokumentace identifikovaných hodnot). Rozsah dokumentace závisí na konfliktnosti navrhovaného záměru a na rozsahu jeho možných vlivů na krajinu (plošný rozsah, síla zásahů do cenných znaků krajinného rázu).

(A.5.2.) Cenným podkladem pro posouzení je zakres navrhovaného záměru do fotopanoramát krajiny (pokud je záměr zobrazitelný – např. stavba), přičemž by se mělo jednat o zakres do celkových panoramát, vnímaných z významných poloh v krajině a dále o zakres do dílčích scenerií, vnímaných z menších vzdáleností v rámci jednotlivých míst KR. Investor dodává zakresy zpravidla jako přílohu dokumentace navrhovaného záměru. Je možné, aby se příslušný orgán dohodl s investorem na výběru míst fotografických záběrů. Výraznou pomůckou pro posouzení je modelování viditelnosti stavby na 3D modelu krajiny.

(A.5.3.) Výstupem posouzení je závěr, ve kterém se konstatuje **míra zásahů navrhovaného záměru** do významných znaků krajinného rázu odvozených od:

- ☐ přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky,
- ☐ přírodních a estetických hodnot,

stejně jako do znaků a hodnot vyjmenovaných v § 12 zákona, tedy do:

- ☐ významných krajinných prvků (VKP),
- ☐ zvláště chráněných území (ZCHÚ),
- ☐ kulturních dominant,
- ☐ harmonického měřítka a vztahů.

Konfliktnost zásahů je dána intenzitou zásahů do jednotlivých znaků KR, významem, projevem a cenností těchto znaků.

A.6. Možnosti využití metodického postupu

(A.6.1.) Metodický postup může být využit k jednotnému a standardizovanému posuzování navrhovaných záměrů na krajinný ráz. Posouzení zpracované podle tohoto postupu představuje objektivizovaný podklad pro rozhodování dle § 12 zákona v případech aktuálního hodnocení.

Aktuální hodnocení (posouzení zásahu do KR) může být :

- ☐ součástí přípravné dokumentace (studie) záměru jako podklad ke konzultacím nebo k vydání stanoviska příslušného orgánu,
- ☐ součástí projektové dokumentace předkládané do územního nebo stavebního řízení,
- ☐ přílohou dokumentace pro řízení o zásahu do krajinného rázu dle § 12 zák. č. 114/1992 Sb.,
- ☐ součástí nebo samostatnou přílohou dokumentace hodnocení vlivů na životní prostředí dle zák. č. 100/2001 Sb.

(A.6.2.) Výsledky aktuálního posuzování představují pro orgány ochrany přírody odborné podklady pro koncepční práci nebo pro rozhodování v konkrétních případech. Orgán se může (ale nemusí) se závěry a argumentací hodnocení ztotožnit a tuto argumentaci může využít v odůvodnění svého rozhodnutí stejně jako argumentaci vycházející z jiných odborných pramenů. Hodnocení není samo o sobě závazné a návrh podmínek nebo ochranných opatření v něm uvedených nemá povahu regulativů.

B. PROCES HODNOCENÍ Vlivu Záměru NA KRAJINNÝ RÁZ A POSOUZENÍ ZÁSAHU DO KRAJINNÉHO RÁZU

B.1. Metodologické principy hodnocení

B.1.1. Pojetí ochrany krajinného rázu

(B.1.1.1.) Metoda posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz **vychází z principu ochrany takových charakteristik, znaků a hodnot krajinného rázu, které jsou výraznými atributy přírodní, kulturně-historické a estetické kvality krajiny a z eliminace vlivů tuto kvalitu snižujících.** Dále z principů krajinné ekologie, která chápe krajinu jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořenou souborem funkčně propojených ekosystémů; strukturu krajiny chápe jako prostorové uspořádání krajinných složek a prvků s jejich vzájemnými vztahy.

(B.1.1.2.) Vzhledem k tomu, že § 12 je zahrnut do Části druhé zákona – „Obecná ochrana přírody“, **týká se ochrana dle § 12 veškerého území České republiky.** Toto pojetí odpovídá pojetí „krajiny“ dle uvedeného zákona. To znamená, že existuje krajina přírodní či přírodě blízká na jedné straně a krajina urbanizovaná či krajina městská na opačné straně. Ochrana krajinného rázu je nejčastěji uplatňována ve **volné krajině, která vyniká přírodními a estetickými hodnotami, dochovanými stopami historického vývoje osídlení a kultivace krajiny a výraznou harmonií měřítka a vztahů v krajině.**

(B.1.1.3.) Péče o ráz krajiny musí být věnována rovněž **územím v městské struktuře**, kde KR představuje zřetelnou hodnotu. Jsou to nejenom zvláště chráněná území nebo přírodní parky, ale i další části systému přírodního prostředí města – přírodní celky koridorů vodotečí, nezastavěné náhorní polohy a enklávy lesních porostů, rozsáhlých lesoparků a zemědělské půdy. Jsou to též polohy v urbanizovaných územích, kde rysy krajinné struktury (např. terénní horizonty, výrazné porosty, ozeleněné svahy, terénní dominanty, skály) výrazně spoluurčují charakter prostorové scény.

(B.1.1.4.) Krajinný ráz je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou oblasti či místa. To znamená, že **ráz určitého krajinného segmentu je spoluvytvářen jak rysy a hodnotami přírodními** (zejména morfologií terénu, vodními toky a plochami a charakterem vegetačního krytu), **tak i kulturními** (formou a strukturou zástavby, jednotlivými stavbami a jejich vztahem ke krajině, kulturním významem místa) a **historickými** (přítomností prvků a vazeb dokladující historický vývoj krajiny, jeho kontinuitu). Jedná se jak o **fyzickou přítomnost** určitých jevů (např. přírodních lokalit a cenností, rysů kultivace a přetváření krajiny, památkových objektů) tak i o **vnější projev** – zpravidla viditelnost – v prostorových vztazích krajiny a tudíž v krajinné scéně.

Krajinný ráz (KR) je vyjádřen :

- ☐ **přítomností znaků** přírodní, kulturní a historické charakteristiky

- **senzuálním (nejčastěji vizuálním) uplatněním znaků a jevů jednotlivých charakteristik v krajinné scéně**
 - v prostorovém uspořádání (vztahy v krajině dle § 12) složek krajiny v oblastech KR v krajinných prostorech (místech KR),
 - v konfiguraci jednotlivých prvků dílčích scenerií.

(B.1.1.5.) Jakákoliv stavba nebo radikální změna využití území může zasáhnout (a povětšinou také zasahuje) do rázu krajiny. To by mohlo znamenat, že jakýkoliv záměr by bylo možno odmítnout s odvoláním na ochranu krajinného rázu. Dle § 12 je však krajinný ráz chráněn s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítko a vztahy v krajině a jeho přírodní a estetické hodnoty jsou chráněny před snížením. Ne každá část krajiny, dotčená vlivem navrhovaného záměru vykazuje uvedené znaky a hodnoty. Existují segmenty krajiny, kde je krajinný ráz nevýrazný, indiferentní a nevyznačuje se žádnými výraznými a pozitivními znaky (krajina není rázovitá).

Ochrana krajinného rázu musí být zaměřena

- **k ochraně typických znaků** krajinného rázu dané oblasti, které jsou součástí **jednotlivých charakteristik** (přírodní, kulturní a historická), které dle § 12 zákona spoluvytvářejí KR,
- **k ochraně přírodních a estetických hodnot**, které jsou dle § 12 zákona chráněny před snížením,
- **k zachování VKP, ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítko a vztahů v krajině** dle odst.(1) § 12 zákona.

B.1.2. Princip metody

(B.1.2.1.) Princip metody spočívá v **rozložení hodnocení a posuzování na dílčí, samostatně řešitelné kroky. Jednotlivými kroky**, ve kterých je vždy transparentním způsobem vyjádřen výsledek, **se do značné míry eliminuje subjektivita hodnocení** a navíc vzniká určitý prostor k diskusi. Nepřesnosti a odchylky, vyplývající z více či méně subjektivních pohledů, se do značné míry mohou tak vyrovnávat.

(B.1.2.2.) Základním principem metody je proto **prostorová a charakterová diferenciacie krajiny** – vymezení zřetelně odlišných charakterově homogenních částí krajiny. Diferenciacie se provádí u oblastí krajinného rázu s ohledem na přírodní podmínky (terénní morfologii, charakter vegetačního krytu, klima) a způsob organizace a využívání území (charakter osídlení a dalších stop kultivace krajiny) v historických souvislostech. Při vymezení míst krajinného rázu se bere v úvahu především prostorové vymezení (ohraničení) a stejnorodost krajinné scény.

(B.1.2.2.) Postup má tři etapy :

A.	Vymezení hodnoceného území (dotčený krajinný prostor) Vymezení dotčeného krajinného prostoru na základě vlastností posuzovaného záměru (stavby).
B.	Hodnocení krajinného rázu dané oblasti a místa Hodnocení slouží k popsání znaků krajinného rázu dané oblasti nebo místa.
C.	Posouzení zásahu do krajinného rázu Posuzování hodnotí míru a únosnost změn, které daný záměr může v daném místě způsobit.

(B.1.2.3.) Procesy jednotlivých etap :

ad A) Vymezení hodnoceného území obsahuje tyto procesy:

- * **Popis navrhovaného záměru** (stavby nebo využití území) – rozbor záměru z hlediska možných fyzických a vizuálních vlivů na ráz krajiny.
- * **Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DoKP)** pomocí okruhu potenciální viditelnosti a pomocí vizuálních bariér.

ad B) Hodnocení obsahuje tyto procesy:

- * **Vymezení oblastí a míst krajinného rázu** - obecnou charakteristiku širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie), vymezení jednotlivých míst KR v dotčeném krajinném prostoru. Místa krajinného rázu se vymezují pouze v rámci DoKP.
- * **Identifikaci znaků** přírodní, kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu v místech krajinného rázu a **klasifikaci identifikovaných znaků**. Identifikace a vyhodnocení znaků a taktéž další vyhodnocení se provádí pro každé místo krajinného rázu zvlášť.

ad C) Posuzování zásahu obsahuje tyto procesy:

- * **posouzení míry vlivu** navrhovaného záměru na identifikované znaky a hodnoty,
- * **určení únosnosti zjištěné míry vlivu** z hlediska rázovitosti daného místa.

B.2. Postup hodnocení

OBECNÉ SCHEMA HODNOCENÍ NAVRHOVANÉ STAVBY NEBO NAVRHOVANÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ NA KRAJINNÝ RÁZ VE SMYSLU § 12 ZÁK. č. 114/1992 Sb.

KROKY POSTUPU HODNOCENÍ		VYSVĚTLENÍ POSTUPU	PODKLADY
ETAPA A. VYMEZENÍ HODNOCENÉHO ÚZEMÍ			
1.	POPIS NAVRHOVANÉ STAVBY NEBO NAVRHOVANÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ, DEFINOVÁNÍ CÍLE A KLÍČOVÝCH OTÁZEK	Popis z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, konfliktů; definování cíle a klíčových otázek hodnocení na základě obecné charakteristiky území a očekávaného vlivu navrhované stavby nebo využití území	Projektová dokumentace (PD) navrhované stavby, územně plánovací podklad (ÚPP) navrhovaného využití území - např. urbanistická studie (US), územně-plánovací dokumentace (ÚPD)
2.	VYMEZENÍ DOTČENÉHO KRAJINNÉHO PROSTORU (DOKP)	Vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa nebo několika míst krajinného rázu) jakožto území skutečně nebo potenciálně zasazeného vlivem navrhované stavby nebo využití území; vymezuje se především pomocí bariér očekávané viditelnosti stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby) a pomocí okruhů předpokládaných vlivů	Terénní průzkum, topografická mapa, analýza fotopanoramát, řezy terénem a diagramy viditelnosti

		(vizuálního, hlukového apod.)	
ETAPA B. HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU DANÉ OBLASTI A MÍSTA			
3.	VYMEZENÍ OBLASTÍ A MÍST KRAJINNÉHO RÁZU	Obecná charakteristika širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie); vymezení míst krajinného rázu v dotčeném krajinném prostoru; nejjednodušším případem je situace, kdy DoKP je totožný s jediným místem krajinného rázu	Terénní průzkum, letecké snímky, biogeografické členění ČR, geomorfologické členění ČR, vodní toky, krajinářské hodnocení (TERPLAN 1972) geologická mapa, mapa potenciální vegetace, údaje o sídlení, historická charakteristika území
4.	IDENTIFIKACE ZNAKŮ KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH KLASIFIKACE	Identifikace rysů a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu v dotčeném krajinném prostoru (DoKP), v místě (nebo v jednotlivých místech) KR – znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky, přítomnost estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů; klasifikace z hlediska významu jednotlivých znaků krajinného rázu dané oblasti nebo místa	Terénní průzkum, letecké snímky, hranice ZCHÚ, VKP, ÚSES, biogeografické členění - biochory, seznam kulturních nemovitých památek, hranice MPR, MPZ, VPR, VPZ, KPZ, historické mapy a literatura, historická fotodokumentace
ETAPA C. – POSUZOVÁNÍ ZÁSAHU DO KRAJINNÉHO RÁZU			
5.	POSOUZENÍ VLIVU NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY	Posouzení míry vlivu navrhované stavby nebo navrhovaného využití území na identifikované znaky jednotlivých charakteristik krajinného rázu	Výsledky předchozích kroků hodnocení
6.	URČENÍ SNESITELNOSTI ZÁSAHU NA ZÁKLADĚ ZJIŠTĚNÉ MÍRY VLIVU, ZÁVĚR	Shrnutí výsledků předchozího hodnocení, určení únosnosti zásahů do jednotlivých znaků, zvážení významu a cennosti jednotlivých znaků (zásadní, spoluurčující, doplňující, jedinečné, význačné), vyslovení závěru (přijatelný, nepřijatelný, na hranici přijatelnosti), event. podmínek pro minimalizaci zásahu do krajinného rázu	Výsledky předchozích kroků hodnocení

B.2.1. Popis navrhované stavby nebo navrhovaného využití území

(B.2.1.1.) Posouzení vychází z údajů v dokumentaci navrhovaného záměru. Jedná se o její plošný rozsah, možné fyzické zásahy do charakteru krajiny, vizuální, sluchové nebo čichové vjemy, možné související nebo vyvolané dopady na okolní krajinu. Prvním krokem posouzení je popis navrhovaného záměru s ohledem na jeho možné vlivy na krajinný ráz. Tento popis ukazuje z jakých podkladů posuzovatel vychází, jaké údaje má k dispozici a jakým vlastnostem záměru přisuzuje důležitost.

(B.2.1.2.) Při posuzování záměru je třeba vzít v úvahu i další připravované záměry v sousedství. Jedná se o vydaná územní rozhodnutí nebo o záměry schváleného územního plánu. Je třeba však zvážit časovou souslednost jednotlivých akcí, resp. postupnou realizaci různých záměrů v daném prostoru.

B.2.2. Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DoKP)

(B.2.2.1.) Vliv navrhovaného záměru na krajinný ráz je vždy omezen na určité území, kde se projevují bezprostřední fyzické vlivy záměru na danou lokalitu nebo kde se projevují vlivy vizuální, sluchové, čichové a jiné. Takové území označujeme jako **dotčený krajinný prostor (DoKP)**.

(B.2.2.2.) Vymezení dotčeného krajinného prostoru se provádí dvěma způsoby:

- ☐ **Vymezením DoKP vizuálními bariérami** – horizonty terénu, lesních porostů nebo zástavby.
- ☐ **Stanovením okruhů potenciální viditelnosti** – stanoví se empiricky ve dvou vzdálenostech – okruh předpokládané silné viditelnosti, okruh předpokládané zřetelné viditelnosti.
- ☐ Případně stanovením hranic **vlivů jiných než vizuálních** (jiné senzuální projevy – pach, hluk).

DoKP je zpravidla vymezen vizuálními bariérami, ale ve směrech, kde se od lokality navrhovaného záměru otevírají delší výhledy do krajiny, je omezen okruhy potenciální viditelnosti. V případě, kdy akustický nebo jiný vliv zasahuje do delší vzdálenosti než vliv vizuální, je pro stanovení DoKP tento faktor rozhodující.

B.2.3. Vymezení oblastí a míst krajinného rázu

(B.2.3.1.) Je-li to účelné a praktické z hlediska hodnocení krajinného rázu v DoKP, vymezují se oblasti krajinného rázu. Při jejich vymezování je třeba mít na zřeteli, že hranice oblasti může vést mimo DoKP. Druhým krokem postupu je obecná charakteristika širšího území, vymezení oblasti (resp. oblastí) KR a popis jejích charakteristických rysů. Je možné, že vliv navrhovaného záměru bude zasahovat do více oblastí krajinného rázu.

(B.2.3.2.) Hranice oblasti krajinného rázu může být tvořena horizontem, přírodními prvky i umělými prvky nebo rozhraním měnících se charakteristik (přírodní, kulturní nebo historické), které se vždy v rozličných podobách na krajinném rázu podílejí. Jsou to: tvary a konfigurace georeliéfu, zastoupení vegetace v krajině, působení a obsah vodního prvku, historický vývoj území (etapy podílející se na zásadních změnách krajinného rázu daného území) a současné využití krajiny. Hranice oblasti může být určena kombinací všech jmenovaných činitelů nebo tím, který je v daném místě rozhodující. Při vymezení oblasti krajinného rázu jsou důležité dva pohledy:

- ☐ Uvnitř oblasti – vnitřní vizuální projevy prostorové skladby, konfigurace složek a prvků vytvářející prostorové charakteristiky.
- ☐ Vně oblasti – vnější pohledové projevy okolních oblastí, průhledy, otevřenost a ohraničení vizuálními horizonty.

(B.2.3.3.) Obecná charakteristika oblasti krajinného rázu slouží ke zjištění širších krajinných souvislostí navrhovaného záměru a současně k identifikaci obecných charakteristických rysů oblasti krajinného

rázu. Výsledkem je základní popis zpracovaný jako textový dokument, členěný do kapitol „Přírodní charakteristika“, „Kulturní a historická charakteristika“, jejichž významné rysy jsou synteticky shrnuty v „Hlavní rysy rázu krajiny“. Seznam charakteristik se uvádí bez rozsáhlého komentáře.

(B.2.3.4.) V rámci dotčeného krajinného prostoru (DoKP), jehož hranice byly vymezeny v předchozí etapě, se vymezí místa krajinného rázu jako vizuálně vymezené krajinné prostory, které jsou pohledově spojené z většiny pozorovacích stanovišť uvnitř prostoru (konkávní prostory), které jsou vnímatelné z míst vně prostoru (konvexní prostory) nebo o území vnímatelná díky své výrazné charakterové odlišnosti (konkávní i konvexní prostory). Místa KR se vyznačují nejenom vizuální ohraničeností a specifickými vlastnostmi krajinné scény, ale také specifickými znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky. V některých případech může být DoKP totožný s jediným místem krajinného rázu.

B.2.4. Identifikace znaků krajinného rázu a jejich klasifikace

(B.2.4.1.) Pro každou z charakteristik krajinného rázu (přírodní, kulturní, historická) v dotčeném prostoru (DoKP) je třeba

- ☐ **specifikovat znaky**, které se nejsilněji uplatňují v krajinném rázu – je to buď prostá přítomnost prvků a jevů nebo jejich prostorové a estetické uplatnění,
- ☐ **identifikovat důležité rysy prostorových vztahů a krajinné scény**,
- ☐ **identifikovat estetické hodnoty**, území s harmonickým měřítkem a vztahy,
- ☐ **klasifikovat nalezené znaky** podle jejich projevu (pozitivní, neutrální, negativní), významu (zásadní, spouštěcí, doplňující) a cennosti (jedinečné, význačné, běžné).

(B.2.4.2.) **Znaky přírodní charakteristiky** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu prvků a jevů přírodní povahy, jakými jsou např.: reliéf, lesy, porostní pláště okrajů lesů, rozptýlená dřevinná zeleň, louky, mokřady, vodní toky, vodní nádrže a jezera - břehové porosty, vodní plochy.

(B.2.4.3.) Přítomnost pozitivních hodnot přírodní charakteristiky v dotčeném krajinném prostoru může být indikována, resp. objektivizována **přítomností přírodních cenností, chráněných dle jiných částí zákona** (např. ZCHÚ).

(B.2.4.4.) **Znaky kulturní a historické charakteristiky** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů: místa kulturně-historického a duchovního významu, stavby a stavební soubory dokládající historický vývoj a využití krajiny, struktura osídlení a urbanistická struktura sídel, obraz sídla, kulturně-historický význam zástavby, zapojení sídla do přírodního rámce.

(B.2.4.5.) Přítomnost pozitivních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též **indikována, resp. objektivizována přítomností architektonických a památkových hodnot**.

(B.2.4.6.) **Estetické hodnoty** krajiny jsou spoluvytvářeny

- ☐ **prostorovými vztahy a uspořádáním krajinné scény (prostorová skladba a charakter prostorů, konfigurace a charakter prvků, rozlišitelnost),**
- ☐ **harmonii vztahů a měřítka.**

(B.2.4.7.) **Znaky prostorových vztahů a uspořádání krajinné scény** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů: mozaika krajinných složek, plošná struktura krajiny, liniová struktura krajiny, bodová struktura krajiny, barevnost v krajinné scéně,

kontrast hranic krajinných složek, geometrizace krajinných složek, horizonty a prostorové vymezení krajinné scény.

(B.2.4.8.) Přítomnost pozitivních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též indikována přítomností některých specifických hodnot prostorového uspořádání krajiny.

(B.2.4.9.) **Znaky harmonických vztahů v krajině a harmonického měřítka** mohou tkvět zejména v souladu lidských činností v krajině, tedy v souladu znaků a jevů přírodní charakteristiky na jedné straně a kulturní a historické charakteristiky na straně druhé. Dále tkví v souladu měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků, ve formách prostorů a v zastoupení přírodních a přírodě blízkých složek a prvků krajiny.

(B.2.4.10.) Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány v krajinném prostoru (DoKP) nemají v rázu krajiny stejný význam. Některé z nich se rozhodujícím způsobem projevují ve struktuře krajiny a v krajinné scéně, vliv jiných je méně pozorovatelný.

(B.2.4.11.) **Významem rozumíme určitý podíl znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny.** Význam stanovujeme ve třech stupních podle následující stupnice: **I. Zásadní; II. Spoluurčující; III. Doplnující.**

Znak zásadní	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny.
Znak spoluurčující	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny.
Znak doplňující	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny.

(B.2.4.12.) Je zřejmé, že negativní zásahy do zásadních nebo spoluurčujících znaků s pozitivním projevem budou považovány za konfliktnější, než zásahy do znaků, které takový význam nemají.

(B.2.4.13.) **Klasifikace cennosti znaků.** Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) nemají z hlediska obdoby stejnou **cennost**. Některé z nich můžeme proto označit jako **jedinečné**, jiné jako **význačné** nebo **běžné**.

Znak jedinečný	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.
Znak význačný	je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.

(B.2.4.14.) Je zřejmé, že zásahy do jedinečných hodnot nebo jejich degradace budou považovány za konfliktnější, než zásahy do znaků a hodnot, které takovou cennost nemají.

(B.2.4.15.) **Klasifikace pozitivních a negativních projevů znaků.** Každá charakteristika, krom toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být **pozitivní**, tzn. že daná charakteristika působí v celkové krajinné scéně kladně, nebo **negativní**, příp. **neutrální**. Pro hodnocení pozitivnosti krajinného rázu podle zákona o ochraně přírody je rozhodující aspekt trvalé udržitelnosti dané charakteristiky, kterou znak prezentuje. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik.

B.2.5. Vyhodnocení míry vlivu záměru na krajinný ráz - posouzení zásahu

(B.2.5.1.) Ačkoliv identifikace znaků a hodnot KR přinese řadu poznatků a KR je možno popsat nejenom třemi základními charakteristikami (přírodní, kulturní a historická), nýbrž řadou dílčích charakteristik, **je třeba zúžit závěry do pojmů, uvedených v § 12 zákona**. Je to proto, že naprostá většina hodnocení dle § 12 slouží jako odborný podklad – expertní posudek v rámci správního řízení – a je výhodné, když závěr koresponduje s dikcí zákona. Výstupem posouzení je proto závěr, ve kterém se konstatuje **míra zásahů navrhovaného záměru** do:

- ☐ přírodní charakteristiky
- ☐ kulturní charakteristiky
- ☐ historické charakteristiky
- ☐ přírodních hodnot
- ☐ estetických hodnot
- ☐ významných krajinných prvků (VKP)
- ☐ zvláště chráněných území (ZCHÚ)
- ☐ kulturních dominant
- ☐ harmonického měřítko
- ☐ harmonických vztahů

(B.2.5.2.) Je důležité, zdali navrhovaný záměr zasahuje do znaků **pozitivních, negativních či neutrálních (indiferentních)**.

(B.2.5.3.) Pro ochranu KR jsou důležité rušivé zásahy, které degradují význam pozitivních znaků KR nebo zesilují negativní působení stávajícího znaku negativního a snižují pozitivní hodnoty přírodní a estetické. Jedná se o **negativní zásahy**, u kterých dále určujeme jejich míru. Pozitivní zásah do některého ze znaků je vždy zásah v souladu s ochranou KR a není třeba dále určovat jeho míru.

(B.2.5.4.) **Míra negativních zásahů je dána konfliktností takových zásahů do pozitivních znaků jednotlivých charakteristik a do rysů krajinné scény a dílčích scenerií krajiny, které byly identifikovány v průběhu hodnocení v dané oblasti a v místech KR.** Označení míry negativních zásahů se provádí empiricky na základě zkušeností hodnotitele. Používá se pětistupňová škála pro označení míry zásahu: **žádný zásah, slabý zásah, středně silný zásah, silný zásah, stírající zásah.**

(B.2.5.5.) Míra zásahu není jediným kritériem konfliktnosti navrženého záměru. Záleží též na **projevu, významu (důležitosti) a cennosti identifikovaných znaků** pro ráz krajiny.

(B.2.5.6.) Výše uvedená kritéria hodnocení míry vlivu navrhovaného záměru je možno shrnout do jedné tabulky spolu s klasifikací identifikovaných znaků.

TABULKA IDENTIFIKACE A
KLASIFIKACE ZNAKŮ KRAJINNÉHO
RÁZU
A URČENÍ MÍRY Vlivu
NAVRHOVANÉHO ZÁMĚRU NA
TYTO ZNAKY

		Klasifikace identifikovaných znaků			Posouzení míry vlivu na identifikova né znaky
Znaky dle § 12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti	Pozitivní zásah Žádný zásah Slabý zásah Středně silný zásah Silný zásah Stírající zásah
		Pozitivní Neutrální Negativní	Zásadní Spoluurčující Doplňující	Jedinečný Význačný Běžný	
Znaky přírodní charakteristiky vč. přírodních hodnot, VKP a ZCHÚ					
Znaky kulturní charakteristiky vč. kulturních dominant					
Znaky historické charakteristiky					
Znaky estetických hodnot vč. měřítka a vztahů v krajině					

B.2.6. Celkové vyhodnocení vlivů a objektivizace výsledků

(B.2.6.1.) Na základě výše uvedených kroků je možno v závěru vyhodnotit četnost identifikovaných znaků a hodnot, jejich projev, význam, cennost, ale též míru vlivu navrhovaného záměru. Tyto zjištěné skutečnosti jsou dostatečným materiálem k závěrečnému verdiktu o únosnosti či neúnosnosti navrhovaného záměru z hlediska ochrany krajinného rázu.

(B.2.6.2.) Výsledky hodnocení je možno objektivizovat jejich přehodnocením přizvanými nezávislými experty – tzv. **anketou expertů**. V této anketě se na základě podkladů z provedeného hodnocení experti vyslovují ke klíčovým otázkám, zejména k identifikaci znaků a hodnot a k ocenění jejich významu a dále k míře vlivu navrhovaného záměru na znaky a hodnoty krajinného rázu.

Další pojmy používané v hodnocení

architektonická forma stavby, budovy (objektu)	půdorysná a hmotová skladba stavby nebo souboru staveb, ve které hrají role dimenze, objemy a proporce hmot
architektonický výraz stavby, budovy (objektu)	půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků
budova	pojem budova je vyhrazen pro nadzemní stavbu prostorově soustředěnou a navenek převážně uzavřenou obvodovými stěnami a střešní konstrukcí (vyhl. 137/98 Sb.)
dominanta	převládající, vládnoucí prvek v <i>konfiguraci</i> hmotných prvků krajinné scény
dominantní rys	převládající jev nebo vlastnost vizuálně nebo vícesmyslově vnímané krajinné scény
dotčený krajinný prostor	část krajiny dotčená předpokládanými vlivy (zpravidla vizuálními, ale též např. akustickými apod.) hodnoceného záměru; zahrnuje jedno nebo více míst krajinného rázu
forma zástavby	(též <i>struktura zástavby</i>) je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura)
hodnota krajinného rázu	znak krajinného rázu, který v procesu určitého hodnocení nabývá pozitivního významu (přírodní, estetická)
charakter zástavby	je dán spolupůsobením formy (struktury) zástavby a architektonického výrazu jednotlivých staveb, stavebních souborů a nezastavěných ploch (zejména parkových)
charakterová diferenciac krajiny	diferenciac krajiny na jednotky odlišné svým charakterem (morfologií terénu, vegetačním krytem, osídlením a hospodářským využitím krajiny)
identita krajiny	je vlastností krajiny, která vzniká spolupůsobením výrazného charakteru krajiny a čitelných stop kulturního a historického vývoje krajiny

individuální architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> tkvící v použití takového půdorysného, hmotového řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků, které stavbu výrazně odlišují od tradičních i soudobých staveb v dané lokalitě
kompaktní zástavba	souvislá zástavba, ve které stavby na sebe bezprostředně navazují ve formě řad, uzavřených nebo otevřených bloků, která tvoří uliční fronty nebo má výrazně ucelenou hranici vůči okolní krajině
konfigurace hmotných prvků	vzájemné uspořádání hmotných prvků krajiny, projevující se v krajinné scéně a v dílčích <i>krajinných sceneriích</i>
krajinná scéna	při pozorování z různých míst krajiny vnímáme tzv. krajinnou scénu; krajinnou scénu vnímáme staticky (např. jako pohled z významného bodu krajiny) nebo dynamicky (jako sled pohledů z různých míst trasy průchodu krajinou); krajinná scéna je nositelem estetických hodnot, tkvících v prostorovém uspořádání, v neopakovatelnosti a jedinečnosti panoramat, v harmonickém měřítku a v harmonických vztazích krajiny
krajinná scenerie	dílčí prostory a partie krajiny vytvářejí v <i>krajinné scéně</i> odlišné a specifické krajinné scenerie
krajinná složka	je relativně homogenním souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí; velikostí relevantní krajinnému měřítku (např. osídlení, dopravní systém, lesy aj.)
krajinný celek	část krajiny na úrovni <i>oblasti krajinného rázu</i> , která se od ostatních částí odlišuje specifickými znaky <i>charakteristik</i> krajinného rázu a která tvoří základní jednotku prostorové a charakterové diferenciacie krajiny
krajinný obraz	je obecným pojmem pro vizuálně vnímaný obraz prostorové skladby hmot a forem jednotlivých krajinných složek; uspořádání prostorových forem terénu, vegetačního krytu, vodstva, zástavby, jednotlivých staveb a technických staveb a prvků je podstatou vizuálně vnímaného obrazu krajiny
krajinný prostor	je vizuálně vnímanou jednotkou v prostorové diferenciaci krajiny. Je konkávní nebo konvexní, je pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť a představuje území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti; význam tohoto pojmu zaniká v případě, že je totožný s nejmenší jednotkou prostorové a charakterové diferenciacie krajiny – <i>místem krajinného rázu</i> ; v určitých případech však může krajinný prostor zahrnovat více než jedno místo KR
krajinný prvek	skladebná jednotka krajinné složky (např. sídlo, lesní enkláva, vodní plocha aj.); je buď přírodní nebo umělý
krajinný ráz	přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti (zák.114/92 Sb.)
netradiční architektonický výraz stavby, budovy	architektonický výraz (půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků), který nepoužívá historických či pro danou lokalitu tradičních prostředků

prostorová konfigurace prvků krajinné scény	hmotová skladba prvků krajiny, která vytváří vnitřní prostory a vnější siluety krajiny, uspořádání (konfigurace) hmot (terénu, zeleně, staveb atd.); může navozovat pocit fádnosti nebo dramatickosti pozorované scény, harmonie, kontrastu, dynamiky nebo statického výrazu, výraznosti nebo nevýraznosti, jedinečnosti nebo neurčitosti
pohledový (též vizuální) horizont	pohledové horizonty uzavírají vůči obloze nebo vzdálenější krajině (vůči pozadí) vnímanou krajinnou scénu a dílčí scenerie, pozorované z určitých stanovišť; při změně stanoviště se pohledové horizonty mění
prostorové vztahy krajinné scény	vztahy mezi jednotlivými hmotnými prvky krajinné scény, jejich vzájemné vzdálenosti, proporce šířkových a výškových dimenzí, význam důležitých bodů, linií a prostorů, vzájemné osově vazby, rysy symetrie, gradace atd.
prostorová diferenciacie krajiny	diferenciacie krajiny na jednotky, prostorově oddělené vnímatelnými hranicemi (změna struktury a charakteru krajiny, vizuální horizonty atd.)
prostorový plán	skladba hmotných prvků včetně dominant, akcentů a horizontů, vymezující prostor v určité vzdálenosti od místa pozorování
přírodní rámeček	část krajinné scény, která je tvořena přírodními a přírodě blízkými prvky (terén, voda, vegetační kryt)
přírodní dominant	krajinný prvek či složka v krajině, která svým významem a projevem ovlivňuje souhrn charakteristik daného místa či oblasti (výšková dominant, dominant sníženin, dominantní zastoupení apod.)
rozptýlená zástavba	samostatné stavby nebo soubory staveb rozložené s velkými vzájemnými odstupy v nezastavěných plochách, nevytvářejí dojem zastavěného území
rys krajinné scény	vizuálně vnímatelný jev nebo znak, který spoluvytváří ráz krajiny
rys krajinného rázu	jev nebo znak určité charakteristiky krajinného rázu, který spoluurčuje ráz krajiny
rys prostorové skladby	vizuálně vnímatelný jev nebo znak prostorového uspořádání (konfigurace) hmotných prvků krajinné scény
stavba	stavbami jsou veškerá stavební díla bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání; stavby mohou být trvalé nebo dočasné, u nichž se předem omezí doba jejich trvání (zák. č. 50/76 Sb.)
Stavební (architektonický) Soubor	soubor staveb, který tvoří hmotový a provozní celek
struktura krajinných složek	. krajina (ve smyslu území) je tvořena přírodními a umělými složkami; struktura krajinných složek - jejich skladba - je podstatou typu krajiny; různý poměr zastoupení jednotlivých složek, stupeň přetvoření přírodních složek a dominantnost některých složek dává vzniknout krajině s převahou specifických funkcí a procesů

struktura zástavby	(též <i>forma zástavby</i>) je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura)
tradiční architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> , používající historických nebo pro danou lokalitu tradičních forem, provozních schémat, tradičního ztvárnění fasád, architektonických prvků, detailů, materiálového a barevného řešení
účinek dominantního rysu	hraje významnou roli pro rozlišitelnost a jedinečnost <i>krajinné scény</i>
vedlejší prostorový akcent	výrazný prvek v rámci <i>konfigurace</i> dalších prvků <i>krajinné scény</i> nebo <i>dílčí scenerie</i>
volná nebo rozvolněná zástavba	samostatné <i>stavby</i> , skupiny staveb nebo stavby v otevřených blocích, které nemusí tvořit souvislou uliční frontu (ÚRM)
zásah do znaků KR	pro ochranu KR jsou důležité rušivé zásahy, které degradují význam pozitivních znaků KR a snižují pozitivní hodnoty přírodní a estetické; jedná se o negativní zásahy , u kterých dále určujeme jejich míru; pozitivní zásah do některého ze znaků je vždy zásah v souladu s ochranou KR a není třeba dále určovat jeho míru
znak běžný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinelý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu
znak doplňující	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny
znak jedinečný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinelý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu
znak spoluurčující	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny
znak význačný	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu
znak zásadní	jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny

METODICKÝ POSTUP POSOUZENÍ Vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz

ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
(metoda prostorové a charakterové diferenciacie území)

Vydáno jako studijní materiál pro kurz celoživotního vzdělávání „Hodnocení navrhovaných staveb a využití území z hlediska zásahu do krajinného rázu“, pořádaný ČVUT v Praze, fakultou architektury v zimním semestru šk. r. 2003/2004

Grafická úprava a obálka: Simona Navrátilová
Redakce a předtisková příprava: Simona Navrátilová
Tisk: Powerprint, Praha 6, Suchbát
Vydalo: Nakladatelství Naděžda Skleničková, Praha, 2003.

ISBN 80-903206-3-5

